

ručenstvo dítěte, by bylo nemanželskému otci uloženo hraditi výlohy nezletilcova pobytu v polepšovně. O b a n i ž š í s o u d y vyhověly návrhu, r e k u r s n í s o u d z těchto důvodů: K výživě patří i útraty výchovy, t. j. opatření prostředků, z nichž mají býti uhrazeny potřeby dítěte. Podle § 16 druhý odstavec zákona ze dne 24. května 1885, čís. 90 ř. zák. není vyloučeno, že na návrh zákonného zástupce a se souhlasem opatrovnického soudu mohou býti odevzdány mladistvé osoby i mimo případy v zákoně uvedené do polepšovny pro mladistvé provinilce. Tyto ústavy jsou zařízeny tak, že se v nich pečuje o mravní a náboženskou výchovu provinilců, jakož i o přiděl takového přiměřeného zaměstnání, které vyhovuje jejich schopnostem a jich budoucímu prospěchu. Prvý soud zjistil, že v tomto případě jde o mimořádné výchovné opatření ve smyslu § 166 obč. zák., což v rekursu není popíráno. Ani to, že právoplatným rozsudkem bylo vysloveno, že nárok nezletilce ze soudního smíru zanikl, ježto nezletilec jest s to, by se sám vyživoval, nevadí tomu, by se zřetelem na skutkové okolnosti, zjištěné soudem poručenským, nebylo vydáno nové usnesení o výměře vyživovacího příspěvku k mimořádným účelům.

N e j v y š š í s o u d zamítl návrh na novou úpravu výživného pro nezletilce.

D ů v o d y:

Jest nesporno, že rozsudkem ze dne 14. května 1930 bylo vysloveno, že nárok nezletilce na výživné proti jeho nemanželskému otci ze soudního smíru zanikl, ježto nezletilec jest s to, by se sám vyživoval. Že nezletilec po této době pozbyl výdělečné schopnosti, nebo, že tato schopnost byla tak podstatně omezena, že by si sám vlastní prací nemohl opatřiti dostatečnou obživu, nebylo prokázáno, ba ani tvrzeno. Jen za tohoto předpokladu bylo by lze mluvit o nutnosti nové úpravy výživného. Toho tu není, když poručenstvo zamýšlí nezletilce dáti do polepšovny, — čímž by vznikly náklady na jeho chování v ústavu a ošacení, — poněvadž nezletilec jest s to samostatně se živiti, a 16. října 1930 dosáhl již 18. roku, překročiv věk pro přijetí do polepšovny stanovený (srov. §§ 13 a 14 zák. čís. 90/1885 ř. zák.). Skutečnost, že se nezletilec práci vyhýbá a z učení zběhl, nemůže opodstatniti závazek nemanželského otce k jeho další výživě, poněvadž jeho zákonná vyživovací povinnost zanikla tím, že nezletilec podle rozsudku nabytí schopnosti samostatně se živiti, při čemž nezáleží ani na druhu a způsobu práce, kterou jest schopen opatřiti si výživu. Bylo proto důvodnému dovolacímu rekursu, vytýkajícímu právem srovnalým usnesením nižších soudů zřejmou nezákonnost (§ 16 nesp. říz.) vyhověti a usnésti se, jak se stalo.

Čís. 10315.

Zástupci, jemuž předáno výhradné zastoupení v určitém obvodu, byl tento obvod vyhrazen a byl zástupce jedinou osobou, jež byla oprávněna

činiteli za zastoupeného obchody se zákazníky z tohoto obvodu. Přímými obchody proti zástupci byly všechny obchody zastoupeného, vztahující se na obvod vyhrazený zástupci, jež byly uzavřeny bez jeho spolupůsobení, ať byly uzavřeny přímo zastoupeným nebo jinou osobou za něho, najmě i komisionářem.

Zástupce má proti zastoupenému po případě nárok i na vydání seznamu všech obchodů, nemůže se však na něm domáhati, by vykonal přísahu, že jeho údaje jsou správné a úplné.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1930, Rv II 6/30.)

Žalobce byl ustanoven za výhradního zástupce žalované firmy pro několik zemí, mezi nimi též pro Polsko. Z veškerých buď prostřednictvím žalobce přímo, anebo nepřímo, nebo žalovanou stranou přímo do těchto zemí uzavřených obchodů měl žalobce obdržeti 3% provisi. Provisi bylo počítati ze všech žalované firmě došlých peněz na uzavřené obchody po odečtení všech vedlejších výloh jako obalu, porta, srážky pokladniční a pod. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované zaplacení 3% provise, dále vydání seznamu všech obchodů ze zemí, pro něž byl žalobce ustanoven za zástupce, a vykonání přísahy, že údaje ty jsou správné a úplné. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Především jest rozhodnouti otázku, zda obchody, z nichž se žalobce domáhá zaplacení 3% provise, byly ve smyslu smlouvy stran obchody uzavřenými žalobcem přímo nebo nepřímo, nebo žalovanou stranou přímo, ježto jen z těchto obchodů přísluší žalobci provise. Smlouva, jejíž doslov jest mezi stranami nesporný, mluví sice o výhradním zastoupení, než ono bližší označení, ze kterých obchodů žalobci provise přísluší, jest považovati za bližší výklad výhradního zastoupení. Obchody, z nichž se žalovaný domáhá zaplacení 6461 Kč, byly vesměs uzavřeny, jak na základě výpovědí svědků v souhlasu s předloženými knihami strany žalující, výpisy z účtů a opisy faktur považuje soud za prokázáno, firmou B. a M. ve Vídni tím způsobem, že zástupci dotyčných firem sami do Vídně došli a u firmy B. a M. zboží objednali, a že ze skladiště této firmy jakožto komisionářského skladiště žalované firmy bylo zboží odesláno. V žádném z oněch případů nejde tudíž ani o obchod žalobcem přímo nebo nepřímo sjednaný, ani žalovanou stranou přímo uzavřený a proto z nich žalobci ve smyslu smlouvy nepřísluší provise. Žalobce domáhá se dále toho, by žalovaná strana byla odsouzena předložiti žalobci seznam všech obchodů uzavřených v území, v němž byl žalobce pověřen výhradním zastoupením, a by vykonal přísahu, že její údaje jsou správné. Žalobce označil některé firmy, jimž prý žalovaná strana zboží dodala a z nichž mu patří provise. Než na základě výpovědi svědka Alfreda M-a v souhlasu s předloženými obchodními knihami strany žalované považuje soud za prokázáno, že žádná z těchto firem v knihách žalované nepřichází a že jim žalovanou nebylo nic dodáno. Neprokázal tedy žalobce, jak bylo jeho povinností, že mu žalovaná strana něco vyúčtovala z obchodů, z nichž příslušela by

mu provise, a není tu proto také předpokladu, by se žalobce mohl domáhati na žalované straně vydání seznamu o obchodech uzavřených v území, v němž měl zastoupení. Ostatně na takovémto vyúčtování, pokud se týče na sdělení obchodů žalobce jako provisi zástupce, jímž podle vlastního tvrzení byl, nemá nárok. Ustanovení čl. XLII. uv. zák. k c. ř. s. stanoví, že o udání jmění může býti žalován ten, kdo podle občanského práva má povinnost udati jmění nebo dluhy. O takový případ však u provisi zástupce nejde. Popírá-li správnost vyúčtování, mohl by se nápravy domáhati jen žalobou o plnění s návrhem na předložení obchodních knih ve smyslu čl. 37 obch. zák. (Právník z r. 1912 str. 866). O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Prvý soud správně zjistil, že obchody, z nichž se žalobce v žalobě domáhá provise, nebyly ani přímo ani nepřímo uzavřeny žalobcem, aniž přímo žalovanou stranou, nýbrž že byly provedeny Arnoldem W-em ve vlastním jméně jako komisionářem a že i zboží bylo dodáno z příručího skladiště ve Vídni. Svědek Arnold W. dále potvrdil, že z řečených obchodů dostal komisionářskou provisi. Správně proto byla v tomto bodu žaloba zamítnuta. Pokud jde o žalobcův nárok na předložení seznamu všech obchodů uzavřených se žalovanou stranou v zemích, v nichž měl žalobce výhradné právo žalovanou zastupovati, a o nárok na vykonání přísahy o správnosti toho seznamu, není tento návrh odůvodněn, neboť žalobce nemá ani ve smlouvě ani v zákoně opory pro svou žádost. Žalobce měl by podle smlouvy ze dne 4. května 1924 odůvodněný nárok na předložení čtvrtletních výkazů a súčtování všech obchodů každého roku k 1. lednu, 1. dubnu, 1. červenci a 1. říjnu, avšak tohoto nároku se žalobou nedomáhá, aniž tvrdí, aniž dokazuje, že výkazy obchodů jemu předloženy a s ním súčtovány nebyly úplně a správně. Jiný nárok mu proti žalované nepřísluší, neboť jako mandatář nemá právo žádati na žalované seznam všech obchodů a fakturovaných částek, pokud obchody ty provedeny byly do zemí, v nichž měl výhradné zastoupení žalované firmy, dokonce pak nemá právo žádati na žalované vykonání přísahy o tom, že žádaný seznam všech obchodů jest správný. Správně proto posoudil první soud věc po stránce právnické, zamítнув žalobu i v tomto bodu.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání potud, že uznal žalovanou povinnou zaplatiti žalobci provisi a vydati mu seznam obchodů; jinak dovolání nevyhověl.

D ů v o d y:

Podle smlouvy ze dne 4. května 1924 předala žalovaná žalobci výhradné zastoupení v zemích ve smlouvě vyjmenovaných. To znamená podle obvyklého významu slov, že mu tento obvod byl hospodářsky vyhrazen a že žalobce byl ustanoven za jedinou osobu, která byla oprávněna činiti obchody za žalovanou se zákazníky z tohoto obvodu. Proto nebylo třeba zvláštního ujednání o provisi z obchodů co do tohoto obvodu, které by žalovaná uzavřela jinou osobou než žalobcem, neboť

to se nemohlo státi bez porušení smlouvy žalovanou. Proti žalobci byly přímými obchody všechny obchody žalované, vztahující se na obvod žalobci vyhrazený, které byly uzavřeny bez jeho spolupůsobení, ať byly uzavřeny žalovanou samotnou nebo jinou osobou za ni. Kdyby byl správný výklad nižších soudů, že za přímé obchody jest považovati jen obchody uzavřené žalovanou samotnou, byla by žalovaná oprávněna činiti v žalobcově obvodě na jeho škodu obchody kýmkoliv. To by se přičilo pojmu výhradního zastupování a bylo by muselo býti ve smlouvě jasně vyjádřeno (§ 915 obč. zák.). Ježto jde o obchody se zákazníky z Polska, přísluší z nich žalobci podle smlouvy provise. Nezáleží na tom, že obchody byly uzavřeny komisionářem žalované, tedy nikoli jejím jménem. Rozhodným jest jen, že hospodářský účinek obchodů nastal v osobě žalované, že obchody byly uzavřeny na její účet. Nezáleží ani na tom, že zákazníci objednali zboží přímo u firmy B. a M. ve Vídni, nýbrž jen na tom, že zákazníci patřili k žalobcovu obvodu, ježto tam měli své sídlo. Že žalovaná zaplatila firmě B. a M. komisionářskou provisi a bude ji musiti žalobci zaplatiti znovu, zavinila si sama, porušivši smlouvu se žalobcem. Důvody, pro které nižší soudy zamítly žalobu na zaplacení provise, tedy neobstojí. Žalovaná namítala ještě promlčení této pohledávky, než neprávem. Promlčení nemohlo nastati již proto, že žalobce podal žalobu již dne 22. března 1928. Přízpusobiv v přípravném spise ze dne 23. dubna 1929 vyúčtování svého nároku výsledkům průvodního řízení, neuplatňoval žalobce nárok nový, nýbrž upravil jen nárok již původně uplatněný. Poněvadž co do výše obmezeného nároku na provisi nebylo námitek, bylo tomuto nároku vyhověti, aniž bylo třeba zabývati se ostatními vývody dovolání, jeho se týkajícími. Oprávněn jest též žalobcův nárok na vydání seznamu všech obchodů a došlých jí z těchto obchodů fakturních částek. Podle smlouvy byla žalovaná povinna, žalobci vždy čtvrtletně vykázati veškeré jí došlé poukazy a vyúčtovat z nich provisi mu příslušející. Že této povinnosti nevyhověla úplně, jest zřejmé již z toho, že žalobci, jak není sporné, nevykázala a nevyúčtovala obchody, z nichž byla mu přisouzena svrchu uvedená provise 6461 Kč. Jest tedy i tento nárok oprávněn a bylo mu vyhověti z dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. Naproti tomu zamítly nižší soudy právem žalobcův návrh, by žalovaná stvrdila přísahou správnost a úplnost svých údajů, k nimž byla odsouzena, neboť nejde o žádný z případů čl. XLII uv. zák. k. c. ř. s. (sb. n. s. čís. 2592).

Čís. 10316.

K žalobě dítěte o popření manželského původu (§ 159 obč. zák.) se vyhledává, by manžel byl od narození dítěte nezvěstný tak, že jeho pobyt nebylo lze při náležité snaze vyšetřiti.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1930, Rv II 7/30).

Žaloba dítěte, by bylo uznáno právem, že není manželským dítětem nezvěstného manžela matky dítěte, byla zamítnuta soudy všech tří stolic. Nejvyšším soudem z těchto